

Závěrečná investorská zpráva z předstihového archeologického výzkumu plochy LF UK v Plzni v roce 2012

Mgr. Milan Procházka

Katedra archeologie ZČU v Plzni

Sedláčkova 15

306 14 Plzeň

2014

Během října – listopadu 2012 byl prováděn předstihový archeologický výzkum na ploše určené pro výstavbu budov „Biomedicínského centra Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze, detašované pracoviště Plzeň“. Plocha výzkumu se nachází západně od areálu Lochotínské nemocnice v nadmořské výšce přibližně 346 m n. m. Pomocí souřadnic JTSK je možné zkoumanou plochu vymezit následovně: 1067921:822367; 106927:822227; 1068062:822253; 822474:1068033.

V roce 1976–1977 při stavbě Fakultní nemocnice, sousedící se zkoumanou plochou, se podařilo odhalit pozůstatky po osídlení z pozdního paleolitu, mezolitu, eneolitu a zejména sídliště z pozdní doby halštatské – časně doby laténské. S touto lokalitou pravděpodobně souvisí nálezy z povrchových sběrů na ppč. 12103/2 a nálezy na pozemku p. Furicha „U lomu“, ppč. 2065–2067, registrované V. Čtrnáctým v roce 1927. Při stavbě již vzdálenějšího sídliště na Vinicích a roudenského kanalizačního sběrače bylo pracovníky ZČM v Plzni zachyceno rozsáhlé polykulturní sídliště (eneolitu, mladší doby bronzové, doby laténské, doby římské) s doklady železářské výroby. Většinu plochy zabíralo sídliště z pozdní doby halštatské, které bylo z části ohrazeno hrotitým příkopem. Při úpravách hlediště blízkého amfiteátru byl v roce 1952 prozkoumán žárový hrob z mladší doby bronzové. Ve vilové čtvrti v Plzni - Lochotíně v ulicích Libušině a Růženy Svobodové byly v roce 1933 nalezeny mladobronzové sídlištní objekty, ve Vlastině ulici a opět R. Svobodové mladobronzové žárové hroby a při stavbě blízkého krytu v roce 1944 poté sídliště z pozdní doby bronzové.

Po koordinaci s investorem stavby bylo provedeno několik zjišťovacích liniových sondáží v zájmové ploše, které poskytly předběžný obraz o spektru možných nálezů a pomohly určit metodiku následného archeologického výzkumu v celé ploše a jeho finanční náročnost. Stejně jako v první etapě zjišťovacího výzkumu byla nejprve prováděna skrývka ornice pomocí „traktor-bagru“ s širokou lžicí s plochým břitem. Geologicky náleží oblast do zpevněných slepenců, pískovců a prachovců svrchního karbonu paleozoika do oblasti českého masivu, oblasti svrchního karbonu a permu. Podloží žlutavých odstínů, většinou obsahovalo objekty tmavého zabarvení, což zjednodušilo jejich identifikaci, případně určení jejich rozsahu. Během zjišťovacího výzkumu se většina identifikovaných objektů soustředila do spodní části svažité parcely. Bohužel však obsahem materiálu neposkytly relevantní materiál pro přesnější dataci než obecně do mladšího pravěku. Zároveň byla evidentní narušenost objektů díky předchozí zemědělské činnosti. Objekty reprezentující o mnoho mladší období

byla skupina objektů z období 2. světové války, související zjevně s protileteckým postavením pro obranu města Plzně před nálety spojeneckých sil. V důsledku toho byly obě etapy provázeny nálezy britské zápalné munice (nejspíše INC – 4 LB), která v počtu cca 30 kusů byla v koordinaci s Policií ČR průběžně odvážena a likvidována a také množstvím jam po výbuchu letecké munice těžší kategorie, které byly po 2. sv. válce zaváženy odpadem.

Hlavní část výzkumu, resp. provedení skrývky ve zbytkové dotčené ploše dle souřadnic výše) bylo identifikováno i přes jejich značnou torzovitost a narušenost plochy několik objektů a to především z mladší a pozdní doby bronzové a torzovité pozůstatky dlouhého domu pravěké datace bez možné bližší datace. K faktorům ovlivňujícím kvalitativní stránku nalézáných objektů náležela mocnost půdního horizontu, který byl vzhledem k svažitosti terénu ve svrchních partiích plochy téměř nulový, tudíž kumulace zachovaných objektů se soustředila do spodních jižních ⅓ odkryté plochy.

Ve všech případech se jednalo o nálezy kulových jam menších rozměrů a malé hloubky., které neobsahovaly vůbec žádné nebo zanedbatelné množství keramiky a to jen obecně určitelné. Pro tento fakt hovoří i celkový počet nálezů fragmentů keramiky pravěké datace a keramiky středověkého původu (cca do 100 ks), která se na dotčenou plochu dostávala pravděpodobně i v souvislosti se zemědělskou činností. Výjimkou byl prostor dlouhého domu, kde z jedné z kulových jam pochází nález kamenného fragmentu nástroje, pravděpodobně zrotěrky. Objekty zařaditelné do souvislosti s 2. sv. válkou byly 1-2 zákopové solitérní objekty menšího rozsahu (max. 2x2 m) bez obsahu artefaktů, ve vzorkovaných částech.

Zřejmě nejhodnotnějšími nálezy byly objekty (obj, 65, 66) dvou hrobů identifikovaných v nejvyšší části skrývané plochy na samotném závěru výzkumu, přestože jejich stav byl po předchozí zemědělské činnosti značně torzovitý. Jednalo se o žárové hroby pocházející z mladší doby bronzové – doby halštatské (podrobněji viz připojená studie).

Objekt 65: Žárový hrob 1 byl kruhového půdorysu o dochovaných rozměrech 18 × 17 cm a hloubce 20 cm. Stěny šikmé, pravidelné, dno rovné. Vyplň světle hnědá písčitá hlína. Odkrytá situace představuje spodní partii hrobu, horní část byla zničena zemědělskou činností v minulosti, případně během skrývky. Vyplň obsahovala větší množství drobných uhlíků, 2 086 drobných úlomků lidských kostí, 27 úlomků zvířecích

kostí a 42 kusů pravěkých keramických střepů. Hrob 1 (objekt 65) obsahoval kromě lidských a zvířecích kostí celkem 42 kusů pravěké keramiky (max. tloušťka 0,6 cm; 31 ks o vel. max. 1,5 × 1,5 cm; 9 ks o vel. max. 3 × 3 cm; 2 ks o vel. max. 5 × 5 cm). Střepy pocházejí z vydutě pravděpodobně jedné nádoby, žádná výzdoba nebyla pozorována. Všechny střepy představují středně hrubou keramiku tmavě šedé barvy. Datace hrobu není na základě keramického materiálu možná přesněji, než do rozmezí období mladší doba bronzová – doba halštatská, přičemž na základě keramické hmoty lze s jistou mírou opatrnosti uvažovat spíše o dataci do doby bronzové.

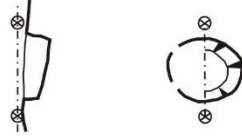
Objekt 66: Žárový hrob 2 byl oválného půdorysu o rozměrech 42 × 38 cm a hloubce 22 cm. Stěny nepravidelné, místy konvexní i konkávní, dno nepravidelné. Vyplň tmavě hnědá písčitá hlína. Hrob byl s největší pravděpodobností poničen již v minulosti, jednalo se v podstatě o terénní depresi, která ve své výplni obsahovala větší množství drobných uhlíků a 382 drobných úlomků lidských kostí a 46 kusů pravěkých keramických střepů. Hrob 2 (objekt 66) obsahoval kromě lidských kostí celkem 46 kusů pravěké keramiky (max. tloušťka 0,5 cm; 30 ks o vel. max. 1,5 × 1,5 cm; 14 ks o vel. max. 3 × 3 cm; 2 ks o vel. max. 5 × 5 cm). Střepy pocházejí z vydutě více nádob (pravděpodobně tři), žádná výzdoba nebyla pozorována. Všechny jsou jemně plavené, světle šedé a hnědé barvy, v jednom případě do červena. Datace hrobu není na základě keramického materiálu možná přesněji, než do rozmezí období mladší doba bronzová – doba halštatská.

Celkové zhodnocení

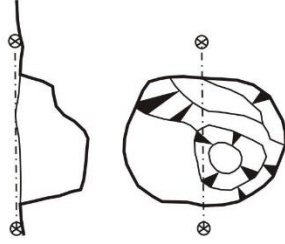
Zkoumaná plocha i přes torzovitost zachovaných situací poskytla důkazy o existenci pravěkých sídelních i funerálních aktivit a využití plochy až do moderní doby, resp. období 2.sv.války. Torzovitost způsobila zemědělská orba a v neposlední řadě činnost během 2. sv. války. Většina zahloubených objektů postrádala přesněji chronologicky zařaditelný keramický materiál, který by poskytoval možnost blíže etapizovat tuto polokulturní lokalitu. Výjimkou byly nálezy dvou značně torzovitých žárových hrobů, kde však intaktní keramika byla ve značně narušeném stádiu. Pro okolní plochu nám však zjištění dávají svědectví o možné dalším pokračování sídelních aktivit a případné nekropole, snad v lépe zachovaném stavu.

Ukázka typologie zjištěných objektů:

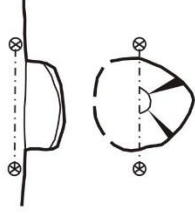
obj. 66

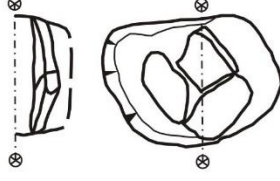
obj. 67

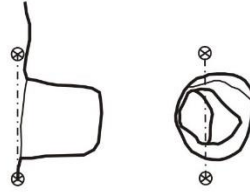
obj. 68

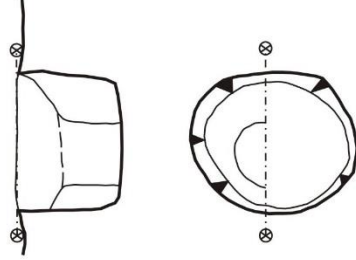
obj. 69

obj. 70

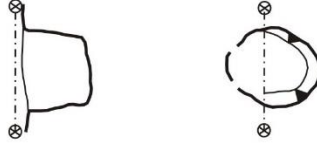
obj. 71

obj. 72

obj. 73

<p>Záchranný archeologický výzkum Číslo výzkumu: 001/12 K. ú.: Plzeň Alces: Výstavba biomedicínského centra LF UK v Plzni</p>	<p>Terénní dokumentace</p>
<p>Datum: 12.06.2015 Měřítko: 1:20 Výkresový systém: Bpv Zpracoval: Mgr. Milan Procházka</p>	<p>KATEDRA ARCHÉOLOGIE</p>